

Protocol schorsing en verwijdering

Concept d.d. 07 mei 2024, ter advisering door MT en GMR

Positief advies MT d.d. 3 juni 2024 en GMR'en d.d. 15 oktober 2024

Dit protocol schorsing en verwijdering geldt voor de PO- en VO-vestigingen van VSNON.

Volgens de Leerplichtwet moeten jongeren vanaf 5 jaar naar school, totdat zij een diploma (startkwalificatie) hebben of 18 jaar worden. Toch kan het zo zijn dat het bevoegd gezag zich genoodzaakt ziet om een schorsing of verwijdering als maatregel toe te passen. Dit protocol is bedoeld om de procedure hierover inzichtelijk en transparant te maken en daarmee een bijdrage te leveren aan een juiste en zorgvuldige uitvoering.

Niet altijd is het gedrag van de leerlingen zelf dat aanleiding geeft tot de uiterste maatregel van verwijdering. Ook het gedrag en/of de opstelling van ouders/verzorgers kan aanleiding zijn om als uiterste maatregel over te gaan tot verwijdering van hun zoon of dochter. Er zijn een aantal maatregelen gericht op ouders, die voorafgaand aan een eventuele verwijdering kunnen worden genomen om deze uiterste maatregel nog te voorkomen. Daarom is een aparte paragraaf gewijd aan de procedure voor omgang met ouders met voor de school onaanvaardbaar gedrag of een onaanvaardbare opstelling.

In dit protocol wordt verwezen naar de schoolleider (rector of schoolleider) van de school. De directeuren (PO) en rectoren (VO) zijn namens het bevoegd gezag gemandateerd om namens het bevoegd gezag schorsingsmaatregelen op te leggen of over te gaan tot verwijdering.

Wetgeving

- [Wet Primair Onderwijs, artikel 40c, lid 1, 2 en 3](#) (po)
- [Wet Voortgezet Onderwijs, artikel 27](#) (vo)
- [Inrichtingsbesluit WVO, artikel 13, 14 en 15](#) (vo)

Onderscheid time-out, schorsing en verwijdering

- **Time-out**
De schoolleider ontzegt de leerling met onmiddellijke ingang de toegang tot de les voor een dag als officieuze ordemaatregel. Als de time-out wordt verlengd (tot maximaal een week), is er voor die verlenging sprake van een schorsing.
- **Schorsing**
De schoolleider ontzegt na een zeer ernstig incident/wangedrag of herhaaldelijk ondermijnd of misdragend gedrag een leerling de toegang tot de les en/of de school, voor maximaal een week en informeert ouders en inspectie hierover schriftelijk.
- **Verwijderen**
Na het horen van (de leerling en) de ouders en na overleg met de inspectie kan het bevoegd gezag een leerling permanent van school verwijderen, schriftelijk en met redenen omkleed. Als het overleg met de inspectie langer duurt dan een week, kan de schorsing verlengd worden.

Toepassing van maatregelen

Schorsing en verwijdering van een leerling zijn maatregelen die, afhankelijk van de aanleiding, het karakter hebben van een ordemaatregel, een disciplinaire maatregel of een maatregel in het belang van het de leerling en/of de school. Vaak gaat het om een combinatie van deze aspecten.

Bij de toepassing van maatregelen worden de volgende algemene maatstaven in alle gevallen in acht genomen:

1. **Consistente toepassing**

Gelijke gevallen worden gelijk behandeld. Op hetzelfde wangedrag moet dus dezelfde maatregel volgen, behalve indien sprake is van herhaald wangedrag. Bij herhaald wangedrag kan een zwaardere maatregel worden getroffen.

2. **Evenredigheid**

Pas indien pedagogische maatregelen (maatregelen binnen de sfeer van de klas) geen effect (meer) hebben - dus als de school in 'handelingsverlegenheid' komt -, kunnen bovenstaande maatregelen worden toegepast.

Ook moet de maatregel qua aard, zwaarte en gevolgen evenredig zijn aan het gedrag dat tot de maatregel aanleiding geeft. Dit betekent ook dat moet worden afgewogen of in een concreet geval kan worden volstaan met een schriftelijke waarschuwing en dat in een volgend geval een maatregel zal worden toegepast. Verder is het niet per definitie zo, dat een eerste geval van wangedrag altijd tot de lichtste maatregel dient te leiden: het gedrag kan immers zo ernstig zijn dat een zwaardere maatregel getroffen wordt.

3. **'Ne bis in idem' (niet dubbel straffen voor hetzelfde)**

Een leerling kan niet voor de tweede keer gestraft worden voor hetzelfde feit. Het is dus niet mogelijk een leerling eerst te straffen met een schriftelijke waarschuwing en vervolgens daarna nog een schorsing op te leggen.

Zorgplicht

In het kader van passend onderwijs heeft het bevoegd gezag (het schoolbestuur, VSNON) de taak om, voorafgaand aan verwijdering van een leerling, binnen het samenwerkingsverband een andere plek voor het kind te vinden (zorgplicht).

Schorsing en Time-out

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk het recht op deelname aan het onderwijs wordt onttrokken. Bij het besluit om de leerling te schorsen en bij de bepaling van de duur van de schorsing worden alle relevante feiten en omstandigheden betrokken en worden alle relevante belangen zorgvuldig tegen elkaar afgewogen. Zo mogelijk wordt de leerling gehoord over die relevante feiten en omstandigheden, de relevante belangen en het voornemen tot een schorsing voordat een besluit tot schorsing wordt genomen.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen een time-out en schorsing:

- Time-out: tijdens een periode van time-out heeft de leerling geen toegang tot de les, werkt de leerling op een daartoe aangewezen plek zelfstandig in de school en heeft de leerling ook op andere momenten pauze dan de andere leerlingen. Een time-out duurt maximaal één dag. Daarna wordt de time-out een schorsing.
- Schorsing: tijdens een schorsing heeft de leerling geen toegang tot de les en/of de school. De schoolleiding informeert de leerling en de ouders over de praktische uitvoering van de schorsingsmaatregel.

Gronden voor schorsing

Er zijn vier redenen om tot schorsing over te gaan:

1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Herhaaldelijk ondermijnd of misdragend gedrag, waardoor de leerling herhaaldelijk een bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Ernstig wangedrag van de ouders van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school
4. Een andere aanleiding die het in het belang van de school en/of de leerling dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet deelneemt aan de les of niet op school komt.

Bij schorsing gelden de volgende voorwaarden:

- De schoolleider is gemandateerd om de beslissing tot schorsing van een leerling te nemen namens het bevoegd gezag. Voorafgaand aan de schorsing vindt er overleg plaats met de bestuurder van VSNON.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de les en/of de school ontzegd.
- Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen om de voortgang van het leerproces van de leerling te waarborgen.
 - Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijvoorbeeld het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.
- De schorsing bedraagt maximaal één week (schoolvakanties en vrije dagen buiten beschouwing gelaten) en kan hooguit tweemaal met één week worden verlengd.
- Indien er sprake is van een geweldsdelict of een zedendelict waarbij er sprake is van een onderzoek door politie en/of justitie, kan de schorsing worden verlengd zolang het onderzoek duurt.
- Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk medegedeeld aan de leerling en, indien deze nog niet de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt, ook aan diens ouders. In de brief van de school staat waarom de leerling is geschorst en voor hoelang (ten hoogste één week).
- De schoolleider nodigt de betrokken leerling en de ouders uit voor een gesprek over de maatregel (verplicht bij leerlingen vanaf 12 jaar, bij jongere leerlingen wordt er een onderbouwde keuze gemaakt). Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en onmogelijkheden van de opvang van de leerling op school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek wordt een verslag gemaakt.
- Dit verslag wordt door de (leerling en) ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan de bestuurder van VSNON, de ambtenaar leerplichtzaken, de onderwijsinspectie. Vanaf dag 2 dient de inspectie geïnformeerd te worden middels het "meldingsformulier schorsing en verwijdering" in het [Internet Schooldossier](#).
- Wanneer een school van plan is een leerling te verwijderen overlegt de school bij aanvang van de schorsing met de inspectie. Als dit overleg langer duurt dan een week, kan de leerling ook langer worden geschorst. Tijdens dit overleg wordt onder meer gesproken over hoe de leerling het onderwijs tijdens, maar ook na de schorsing, voort kan zetten.
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het schoolbestuur, VSNON. VSNON beslist binnen 14 dagen over het beroep (schoolvakanties en vrije dagen buiten beschouwing gelaten).

Verwijdering

Als blijkt dat meerdere schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect hebben, kan verwijdering als uiterste maatregel worden toegepast. Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstig incident.

Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bevoegd gezag besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontfemen.

De schoolleider kan namens het schoolbestuur en na overleg met besluiten tot verwijdering van de leerling van de school. Hij betreft bij de beslissing om de leerling al dan niet te verwijderen alle relevante feiten en omstandigheden en weegt daarbij alle belangen zorgvuldig tegen elkaar af.

Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling geschiedt slechts na overleg met de bestuurder en met de onderwijsinspectie en nadat er een andere school is gevonden die de leerling kan en wil toelaten. Totdat hierover een besluit is, kan de leerling worden geschorst. Het overleg heeft mede tot doel om na te gaan op welke andere wijze de betrokken leerling onderwijs zal kunnen volgen.

Gronden voor verwijdering

Er zijn zes redenen om tot verwijdering:

1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling blijvend een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Herhaaldelijk ondermijnd of misdragend gedrag, waardoor de leerling blijvend een bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Ernstig wangedrag van de ouders van de leerling, waardoor de ouders blijvend een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
4. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en leerling en/of ouders.
5. Het door de school niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen aan de hulpvraag van de leerling (niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kunnen voorzien), en/of daartoe onvoldoende door de ouders toe in staat gesteld zijn (bijvoorbeeld door weigering deelname aan verder onderzoek of het achterhouden relevante informatie).
6. Een andere zwaarwegende aanleiding die het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk maakt dat de leerling niet meer op school terugkomt.

Voorwaarden bij verwijdering:

- De schoolleider neemt namens het schoolbestuur het besluit tot verwijdering van een leerling. Voorafgaand aan het voorgenomen besluit tot verwijdering vindt er afstemming plaats met de bestuurder.
- Het gaat hierbij om een voorgenomen besluit totdat ouders in de gelegenheid zijn gesteld om te worden gehoord en de bezwaartermijn is verstreken. Pas daarna is er sprake van een besluit tot definitieve verwijdering.
- De school mag pas tot daadwerkelijke verwijdering overgaan als de school een nieuwe school voor de leerling heeft gevonden.
- Voorafgaand aan de voorgenomen beslissing hoort de schoolleider de betrokken medewerkers en eventuele (mede-)leerlingen.
- Voorafgaand aan de voorgenomen beslissing stelt de schoolleider de leerling en de ouders in de gelegenheid om gehoord te worden (verplicht bij leerlingen vanaf 12 jaar, bij jongere leerlingen wordt er een onderbouwde keuze gemaakt).
- Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt overhandigd of (per e-mail) toegestuurd aan ouders en de leerling met het verzoek om binnen vijf werkdagen na de datum van ontvangst opmerkingen in te dienen bij de schoolleider. Het verslag wordt vervolgens ter kennisgeving toegestuurd aan de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie.

- Het voorgenomen besluit tot verwijdering wordt schriftelijk medegedeeld aan de ouders en de leerling. In de brief staat waarom de leerling wordt verwijderd. Hierbij wordt gewezen op de mogelijkheid om bezwaar te maken.
- Ouders kunnen dit besluit voorleggen aan de landelijke Geschillencommissie passend onderwijs.
- De ouders (en leerling, vanaf een leeftijd van 18 jaar) krijgen de mogelijkheid binnen vier weken een bezwaarschrift in te dienen bij het schoolbestuur.
- Als de leerling (vanaf 18 jaar), een ouder en/of de ouders bezwaar maken tegen het voorgenomen besluit, is het bevoegd gezag verplicht de leerling en/of ouder(s) te horen.
- De bestuurder neemt een uiteindelijke beslissing over de verwijdering binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- De bestuurder meldt het besluit tot verwijdering van de leerling terstond aan de leerplichtambtenaar, dat wil zeggen zo snel mogelijk, doch uiterlijk binnen zeven dagen na het verlopen van de bezwaartermijn (of de uitspraak over een ingediend bezwaar).
- De schoolleider kan de desbetreffende leerling, gedurende de behandeling van bezwaar tegen een besluit tot definitieve verwijdering, de toegang tot de school ontzeggen.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere school is gevonden om de leerling op te nemen. Dit is ook mogelijk als het aantoonbaar is dat het schoolbestuur gedurende acht weken er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.
- In het geval tot verwijdering wordt overgegaan omdat niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan worden voorzien (handelingsverlegenheid), moet altijd een volledig ontwikkelingsperspectief (OPP) in het leerlingdossier aanwezig zijn waarmee daadwerkelijk is gewerkt. De handelingsverlegenheid moet namelijk onder meer blijken uit dit OPP. Alleen als een OPP niet kan worden opgesteld doordat de ouders hieraan niet meewerken, volstaat een eenzijdig OPP, waarvan de uitvoering door dit gebrek aan medewerking stopt.

Bijlagen:

- Omgang met ouders die het onderwijs of de veiligheid op school verstoren
- Dossiervorming

Bijlagen:

Omgang met ouders die het onderwijs of de veiligheid op school verstoren

Soms kan het gedrag van ouders verstorend werken op de goede relatie die tussen school en ouders behoort te bestaan om de eerste taak van een school te bereiken, namelijk het geven van goed onderwijs aan een leerling. Er behoort een gezonde wisselwerking te zijn tussen opvoeders en de leraren, met inachtneming van ieders rol ten opzichte van de leerling. Dit betekent overigens dat een gezonde kritische opstelling van ouders ten opzichte van het onderwijs dat hun kind ontvangt, deze wisselwerking alleen maar ten goede kan komen. De school zet zich tot het uiterste in om goed onderwijs te verzorgen, maar is daarbij niet onfeilbaar, zodat het meedenken van ouders in dezen alleen maar de kwaliteit doet verbeteren.

Ook in de relatie met andere ouders en leerlingen behoort het tot de verantwoordelijkheid van de school om ouders aan te spreken op hun gedrag op het moment dat dit een bedreiging vormt voor de veiligheid. Te denken valt aan:

- verbaal geweld (vloeken, uitschelden, beschimpen)
- ongepast aanspreken van andere kinderen
- handtastelijkheden
- (dreigen met) fysiek geweld
- zonder afspraak en/of in het bijzijn van andere ouders of leerlingen leerkrachten aanspreken waarbij sprake is van vertrouwelijke kwesties en/of een bijzonder negatieve gespreklading.

Er worden diverse stappen gezet om te trachten te voorkomen dat geschillen ontaarden in conflicten waarbij het gedrag van (een) ouder(s) onaanvaardbaar wordt:

- Aanspreken op gedrag
- Vervolggesprek
- Waarschuwing
- Ontzegging van toegang

Aanspreken op gedrag

Indien zich een eerste incident met een ouder voordoet, dan is het zaak dat de schoolleider van de school – ook als deze het onderwerp van het incident is – probeert de ouder te kalmeren en met deze een eerste gesprek aan te gaan en te wijzen op de regel dat ouders, leerlingen en personeel met respect met elkaar dienen om te gaan, en vervolgens de ouder te verzoeken alsnog op rustige wijze zijn klacht te vertellen en toe te lichten.

Afhankelijk van de ernst van het gedrag kan het gesprek worden gevolgd door een brief waarin duidelijk de omgangsnormen op de school worden uitgelegd en wordt benoemd dat daarom dergelijk gedrag niet wordt getolereerd.

Wanneer desondanks dit storende gedrag van de ouders zich herhaalt, dan dient de schoolleider de betrokken ouders nogmaals voor een gesprek uit te nodigen. In dit gesprek waarschuwt de schoolleider dat als zich nog één keer een incident voordoet, wordt overgegaan tot het ontzeggen van de toegang tot de school en haar terreinen. Dit gesprek wordt altijd schriftelijk bevestigd.

Ontzegging van de toegang voor ouder(s)

Wanneer het gedrag van de betrokken ouders onaanvaardbaar blijft, roept de schoolleider de ouder(s) op voor een laatste gesprek. Zowel in het gesprek als schriftelijk (via beveiligde e-mail of aangetekende brief) deelt de schoolleider aan de ouder(s) mee dat deze de toegang tot school en terreinen met

onmiddellijke ingang voor vijf weken wordt ontzegd. Slechts op uitdrukkelijke uitnodiging door de schoolleider mogen terrein en/of school worden betreden. In de brief is tevens een uitnodiging opgenomen voor een overleg in de laatste week van de ontzegging.

De school licht de wijkagent in over deze ontzegging. Deze is vanuit zijn hoedanigheid bevoegd om bij overtreding van het toegangsverbod (de wettelijke terminologie is "lokaal-/terreinvredebreuk") de betrokken ouder(s) te verwijderen uit de school of van de terreinen en eventueel een proces-verbaal op te maken.

Als het gesprek in de laatste week van de ontzegging een positief verloop en resultaat heeft, dan kan de schoolleider de ontzegging opheffen.

Aangifte

In geval van het overtreden van een ontzegging van de toegang, verbaal en/of fysiek geweld en/of het ernstig in gevaar brengen van de leerlingen en personeel wordt aangifte gedaan bij de politie. De aangifte kan door de betreffende leerkracht worden gedaan, maar ook door de schoolleider of het bestuur.

Dossiervorming

De schoolleider is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier. Hierin wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school heeft gedaan om deze op te lossen en verwijdering van de leerling te voorkomen. In het dossier bevindt zich - behoudens in het geval het daarmee beoogde doel daarmee niet (meer) bereikt kan worden - een afschrift van de schriftelijke waarschuwing van de school aan de (ouders van de) leerling, waarbij gewezen wordt op mogelijke verwijdering als de aan de verwijdering ten grondslag liggende reden aanhoudt. Ook heeft de school afschriften van alle brieven die zijn aangegeven bij de procedure voor verwijdering.

Recht op inzage

Leerlingen en ouders van leerlingen onder de 16 jaar hebben het recht op inzage van het leerlingdossier. Een leerling vanaf 16 jaar zelf mag beslissen over zijn leerlingdossier en hoort dus ook zelf inzage te vragen. De ouder kan alleen met toestemming van de leerling zelf over het gehele dossier beschikken.

Recht op correctie, aanvulling en verwijdering

Leerlingen en ouders van leerlingen onder de 16 jaar hebben ook het recht om het leerlingdossier te laten corrigeren. Aantoonbaar onjuiste informatie moet de school bij bewijs daarvan aanpassen, verbeteren of verwijderen. Is leerling of ouder het niet eens met wat de school in het dossier vermeldt, maar kunnen ze niet bewijzen dat het niet waar is? Dan hebben ze de mogelijkheid om een zienswijze te laten toevoegen. Ze schrijven hun mening en visie op papier en dit wordt dan aan het dossier toegevoegd.